

Poleg navedene »Torbice« poznamo še »Torbico jugoslavjanske (pozneje jugoslavenske) mladosti«. Urednik Ljudevit Tomšič (pozneje še Nikodem Ravnikar). V Ljubljani 1862—1864. 8°. 6 zvezkov. (Zvez. 3.—6. v Zagrebu 1863—1864.) Glej: Slovenska bibliografija. I. del. Knjige (1550—1900). Sestavil dr. Franc Simonič, kustos c. kr. vseučiliške knjižnice na Dunaju. Izdala in založila »Slovenska Matica«. V Ljubljani. Natisnila J. Blasnikova tiskarna 1903—1905., str. 531, al. 5.

V tej »Torbici« je priobčil Levec sledeče pesmi: 1863. leta v prvem zvezku na strani 10 sq.: Cerkvica na gori (prost prevod po Seidelnu). V drugem zvezku na str. 53 sonet-akrostihon: Dr. Janezu Bleiweisu (Non omnis morior); na isti strani in sq. akrostihon: Blazemu prijatelju (Umeku); na str. 56 sq. sila bojevito pesem: Vse drobno! in na str. 60 sq. pesem: Zelja.

Harambaša.

Madame Kroacija.

(Pismo »Dom in Svetu«.)

Umjetnici, žene i djeca spadaju u istu kategoriju ljudskoга društva. Quot capita tot sententiae, toliko mušičavosti, toliko svojeglavosti, koju nazivlju obično samostalnošću. Tko s pjesnikom, slikarom i kiparom ne postupa kao s malim djetetom ili damom, ne će imati mnogo uspjeha. U Zagrebu postoji »Patronaža za zaštitu mladih djevojaka«. Možda bi se dala osnovati — patronaža za zaštitu naših književnika, specijalno materijalnih interesa. U eri velikih narodnih darova, kad i svaki naš »Kriegsgewinner« hoće da se »dela vihtig«, nije ta misao baš odviše luda. Svako drugo književno i umjetničko društvo, svaka fuzija pojedinih grupa proždrijet će po starom običaju nekoliko novinskih stupaca i razplinut će se.

Ovo, što imamo, kuburi životom nedostojnim hrvatske književnosti i umjetnosti.

»Društvo hrvatskih književnika« izdaje još uvijek usprkos junačkome vremenu svoj nesavremeni »Savremenik«, promulgira nekog pisara Milu Mistru kao prvorazrednog novelistu, izabire umirovljenog — sada impotentnog — književnika svojim predsjednikom i kroz trublju, koja se zove Vladimir Lunaček, trubi u svijet velepjesan o sjaju hrvatske moderne.

U društvu neinkorporirana artistska grupa oko »Književnog Juga« mnogo hoće, mnogo želi da u skladu s vanjskim događajima utre put jugoslavenskoj zajedničkoj književnosti i umjetnosti. Život je dakle njezin uvjetovan. Simpatije su javnosti na njezinoj strani. Prosto zato, jer danas ne može da bude drukčije.

»Kolo hrvatskih književnika« razvija preko jedine »Hrv. Prosvjete« život hrvatske moderne u duhu katoličkog svjetovnog nazora. Imena Pavelić, Poljak, Rožić, Maraković, Grgec, Vilović, Nonca, Benac i. dr. kazuju, da bi »Kolo hrv. književnika« moglo doista da dade nešto snažnije, jače, nego li što je dosada dalo. S dosadanjim njegovim radom možemo biti potpuno — nezadovoljni.

Kroz tri godine rata obogatile su hrvatsku publicistiku razne prijevodne biblioteke. Rekord je postigla »Zabavna biblioteka«, koja će naskoro svojim prihodom da zida vlastitu palaču. Živi bez programa, izdaje

ono, što naše kevice rado čitaju, no u prekrasnom hrvatskom jeziku. »Svjetska knjižnica« (M. Kelović, Bakačeva ul. 4.) stekla je mnogo simpatija u krugovima Hrvata - katolika, razvila se je iz feljtona »Novina« i živi bez sistema kao i čitava hrvatska feljtonistika. Privilegij za pornografiju patentirala je »Mer-kurova knjižnica«, dok je moderniziranje Hrvatske u većem stilu preuzela »Moderna knjižnica«, »Prosvjetna biblioteka« i sarajevska »Odabrana«.

»Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti«, koja bi imala da bude prema nacrtu velikog Štroce kulturni centar, boluje na nestašici organizatora. Jedva se i znade zanju u širim krugovima inteligencije. Očekuju mnogo od njezinog novog odsjeka za umjetnost.

»Matica Hrvatska« bit će još duго poprište bojeva »mladih« i »starih« ili da kažemo savremenije moderne katoličke in moderne framasunske. Grupa oko »Savremenika« otvorila je bubnjarsku vatru, da osvoji Maticu.

U »Društvu sv. Jeronima« osjeća se potreba reorganizacije kao i u slovenskoj »Družbi sv. Mohorja«. Govore da će društveni »Vijesnik« izlaziti pod posebnim imenom kao tjedna savremena revija — protuteža liberalnoj »Hrv. Njivi«.

Nezdrave književničke pojave — à la kokotsko U(zlikalo) Donadini ili uvijeni katolik A. B. Šivnić etc. — nijesu vrijedne ni da se registrira.

Matoševa Krobacija trpi, trpi od nesolidnosti, površnosti i megalomanije. Dokle će? — — — Traži se spasitelj u formi »ženidbene ponudbe« pod šifrom »Samoodredba«. Diskrecija zajamčena... J. S.

Rodin.

10. novembra 1917 je v Mendonu pri Parizu umrl August Rodin, star sedeminsedemdeset let.

Še prav mlad je bil odšel iz Pariza v neki zavod v Beauvais; ker je bil nežen in občutljiv, je prestal mnogo žalega med tujimi in brezobzirnimi ljudmi. Štirinajstleten se je vrnil v Pariz. Najprej se je učil v neki mali risarski šoli. Med jedjo je delal, bral, risal; risal je med potjo na cesti, risal zgodaj zjutraj v Jardin des Plantes zaspane živali. Kadar je odpovedalo veselje, ga je silila k delu revščina. Potem je delal pri nekem dekoraterju, pozneje v Antverpnu in Bruslju.

Ko se je vrnil iz Belgije, se je pričelo njegovo veliko delo.

Njegovi učitelji so bili antika in katedrale, ne ljudje. Periodo, ko je postajal zrel, začjenja »Mož s pokvarjenim nosom«. Ta portret je »Salon« l. 1864. zavrnil; kajti z brezobzirnostjo velike izpovedi, je nasprotoval Rodin zahtevam akademične lepote, ki je še vedno edina zapovedovala.

Kot vsemu življenju, sta prinesli francoska revolucija in romantika tudi upodabljajoči umetnosti novih smeri: zahtevo po novi, življenja polni umetnosti, ki naj požene tako iz srčne krvi posameznih umetniških osebnosti, kakor tudi iz najglobljih globočin ljudske duše vsakega posameznega naroda. Navidezno nezavisno od mednarodne in narodne smeri pa se križata dve struji v umetnosti 19. stoletja: prva — akademična — je še vedno mislila, da more uspevati le, če ostane naslonjena na umetnost preteklih časov in na-